

הפתיחה לאופרה "דון ג'ובאני"

הצעות לפעילויות

עודדה הררי, שרית טאובר

שתי ההצעות הבאות מבוססות על שני היבטים :

- ההיבט המוזיקלי גרידא
- ההיבט החוץ מוזיקלי

אין כל העדפה לבחירת סדר הפעלת ההצעות

הצעה ראשונה לחלק ראשון - אנדנטה :

מאופייין על ידי אפקטיים סונוריים, ללא מלודיה מוגדרת

לימוד המרכיבים המוזיקליים הבולטים של האנדנטה לפי המאפיינים הבאים

1. תבנית ריתמית חוזרת (תיבות 5-6)

2. ספורצנדו במקומות בלתי צפויים

3. סולמיות עולה ויורדת (תיבות 23-31)

פעילויות

1 תבנית ריתמית חוזרת כאוסטינטו במשך מספר תיבות (שמינית רבע שמינית)

ביצועה בתנועה במרחב, בטפחות. זיהוי התבנית והקשתה.

2. ספורצנדו

תגובה בהצבעה על כל אפקט של ספורצנדו

כל ספורצנדו בצעד/"פסל"

כל ספורצנדו על צליל ארוך בחיבור כפות ידיים עם בן/בת זוג; כל ספורצנדו על צליל קצר בחיבור כפות ידיים של עצמו/ה בתנועה מותחת

אם החלל חשוך ניתן לתאר כל ספורצנדו בהדלקת פנס המאיר לפי משכו ולהעבירו בין התלמידים על כל הופעותיו הבלתי צפויות

אם החלל חשוך ניתן להצטייד מבעוד מועד בפנס לכל תלמיד/ה ולהפעילם לפי ההנחיות שצוינו לעיל.

3. סולמיות

משיכות חבל בין זוגות תלמידים לפי השינוי בכיוון של הסולם.
גלגול כדור או בתנועה לפי השינוי בכיוון.

הצעה שנייה המבוססת על הרעיונות החוץ מוזיקליים של דרקונים ומבוכים:

א. Escape Room – צריך להיחלץ מחדר/ מקום/ מצב עם שני אביזרים: חבל ופנס.

ב. העלאת הצעות לשימוש מקורי בשני אביזרים אלה (בהקשר לתכנים של "מבוכים ודרקונים").

ג. שימוש באביזרים בבניית העליליה של המשחק "מבוכים ודרקונים" לפי התובנה של המאפיינים המוזיקליים הבולטים והגדרתם המושגית (המקצב המנוקד של תבנית האוסטינטו, הספורצנדו, והסולמיות). אפשר לחלק את ההבחנה של שלושה המאפיינים לפי שלוש קבוצות האחראיות על כל אחד מהם.

ד. שימוש בסולם של צבעים שמאפיין את האווירה של האנדנטה. (כהה, קודר, מאיים, לילי, שחור, אפור וכ'...)

הצעות לחלק שני - אלגרו – "התבהרות"

א. דיון מטרים להאזנה לחטיבת האלגרו על המשך הצפוי במוזיקה לפני האזנה לתחילת האלגרו:

מה צופנת העלילה המדומיינת בהמשך? האווירה הקודרת והצבעים הכהים יימשכו? תהיינה דמויות חדשות? יהיה מפנה דרמטי?

ב. האזנה לקבוצת הנושא הראשון של האלגרו ודיון על המסקנה המרכזית תוך הקפדה על המושגים הבולטים:

הנושא הראשון מנוגד לאנדנטה מהיותו בהיר, באווירה נמרצת וזורמת, בטמפו שמח ותוסס, בהתפרצויות עזות ופיגורות תרועה (faufare) בכלי הנשיפה מעץ. אפשר להציע כי נושא זה יהווה מקום חדש/ אווירה חדשה/ דמות חדשה/ קוד שבאמצעותו אפשר להשיג דבר מה שחפצים בו מאוד!

ג. הכרות נוספת עם קבוצת הנושא הראשון של האלגרו:

1. תגובה לשינויי הדינמיקה החריפים לפי "ים יבשה" - פורטה פיאנו בהתאמה. אפשר להשתמש בחישוקים או לחלק את המרחב לשניים.

2. האזנה בעזרת שתי תנועות עיקריות: קביעת תנועה שתחזור ותזהה את מלודיית הנושא הראשון - התבהרות, זריחה, שמש. תנועה שניה תזהה את מוטיב הפורטה המודגש ואחריו בפיאנו תנועה סולמית מהירה, שחוזר 3 פעמים.

תיבות 56 – 61 אבוב חליל כינור

ד. הכרות עם קבוצת הנושא השני

• הבחנה בין שני המוטיבים השונים של קבוצת הנושא השני לפי הדימוי הבא:

א. דימוי של חרב, אופי נחרץ וכוחני

ב. דימוי של צמר גפן, עדין, "מתחנן על נפשה/נפשו

זיהוי ותגובה בשתי תנועות שונות בין זוגות תלמידים

• קריאת המקצב + שירה של שתי הדמויות האלה יעמיקו את ההכרות איתן כמו גם את יכולת הזיהוי שלהן בזמן ההאזנה הרצופה.

ה. האזנה בתנועה לכל האלגרו, ע"פ התנועות שנבחרו לאפיון הנושאים והמוטיבים והדמויות.

ו. האזנה באמצעות מפה – מעקב אחרי הנושאים והמוטיבים, והמחשתם באייקונים שיבחרו התלמידים.